

Avstrija, da se nam ne vstvari govori, v kateri ni več sledú o Avstrii.

Skoraj je že prišlo tako dalje. V oficielnih, oficioznih in časnikarskih pisarijah je zdaj vedno le govorjenje o Ogerskem in družih kraljestvih in deželah ali pa o deželah ogerske krone in o deželah, ki ne spadajo pod ogersko krono. Nas takraj Litave zaznamvajo le nikavno (negativno); pravi se le, da ne spadamo pod ogersko krono; ne pové se pa, kam da spadamo ali kaj da smo sami za-se. Nazadnje se bomo morali še srečne šteti, da postanemo „pritikline“ (partes adnexae) ogerske krone!

Kadar se rabi bolj milostljiva beseda, imenujejo nas „zahodnjo polovico države.“ To ime pa, ne da samo ob sebi nič ne pomeni, ono je tudi, kakor nam kaže zemljevid, smešno in napčno. Ako smo mi državna zahodnja polovica, morali bi biti Ogri izhodnja; Ogri pa temu protestujejo, da bi bili polovična država, polovica kake neogerske države, oni se domišljujejo same za celo državo in govorijo (kakošna milost!) o naših deželah le kakor o „drugih posestvih“ njihovega kralja.

Besede „Avstrija“ zdaj že skoraj več slišati ni. Kakor da bi se je navlašč ogibali, zdi se nam, skoraj gotovo le Ogrom na ljubo, kateri bi zamerili, če bi se tudi le videlo, da jih še kdo šteje k Avstrii! Morebiti da tudi zaradi tega ne pride beseda Avstrija več čez usta in iz peresa, ker je — vsaj za trenutek — zapopadek Avstrije res zginil!

Tù se nam zopet pokaže resnica pesnikovih besed: „kjer zapopadka ni, tam se ob pravem času najde kaka „beseda.“ Ker za obstanek habsburške države, ki še ostaja zraven dežel ogerske krone, manjka državni zapopadek, ker se ta državni ostanek Avstrija imenovati ne upa, zanjda se je beseda primerna dvalističnemu stanju, beseda „Cislajtanija.“

Ta beseda je priljubljen izraz za take časopise, katerim je zginila avstrijska zavest, — če so kdaj imeli tako zavest? Pridno si prizadevajo ti časopisi, da razširjajo tù norčavo besedo in jo spravljajo v rabo. Ni dvomiti, da neumna množica bode besedo to brez pomisleka za njimi blebetala, kakor marsiktero drugo neumnost. Časopisi govorijo s posebnim dopadanjem prav ošabno vedno le o Ogerskem in o Cislajtanii, o ogerskih in cislajtanskih ministrih, o ogerskih in cislajtanskih ljudskih zastopstvih itd. O Avstrii ni več duha ne sluha! Ogersko je za-se zapopadek in stvar, Ogersko je država! Avstrija pa se je v dvalističnem eksperimentu zgubila v „drugih deželah, ki ne spadajo pod ogersko krono. Te pisane sestavljene „Bog vé kam spadajoče dežele“, ki nimajo več Avstrija biti, se zaznamujejo s ptujim prečudnim imenom „Cislajtanija“!

Odslej naj po ogerskih sanjarijah ne bode več Avstriancev, temuč le Ogrov in Cislajtancev! Cislajtance imenovali se bodos februarško-patentirano ošabnostjo tisti ustavni državljani, katerim je „ustavoljubna nemška stranka“ rešila datum februarškega patenta, če je tudi raztrgala s tem državo. Ne bomo se motili, ako bomo imenovali te Cislajtance že zdaj bivšega svetega rimskega cesarstva nemškega naroda „Erzfilister.“

Ene nade pa se še držimo, te namreč, da se občna zgodovina ne bode pripravila do tega, da zapiše v svoje knjige namesto staročastitljivega imena „Avstrija“ novo in prazno ime „Ogerska in Cislajtanija.“

Cislajtanija! Ta beseda je vendar ravno tako abotna, kakor je smešna, češ, da Litava (Leitha) kot mejna reka na papirju ima kako važnost. Ta celó nepomenljiva rečica mejí le v eni sami deželi, in še tù celó samo v eni četrtini nižega Avstrijskega Ogersko

in Avstrijo. Pa tudi tukaj ta reka ni skozi in skozi meja, temuč mnogokrat pretrgana. Deloma je namreč avstrijska meja unkraj in zopet ogerska takraj reke. Ali kaj briga ohole Magjare to, in tiste, ki trobijo v njih rog! Žalostna majka Avstrija!

Tako piše „Reform“ v 11. listu l. l.

Glasi vnanji o sedanjem stanju Avstrije.

O stanju Avstrije piše nemški časnik tirolski „Tiroler Stimmen“ tako-le:

Naj tudi vladi sedanji v eno mer hvalo pojó tisti ljudjé, ki si prikladajo ime „verfassungstreue“ ali „brambovcev ustave“; vendar ostane gotova resnica, da se v Avstrii borí velika večina narodov takraj Litave (zunaj Ogerskega) za večo samostalnost, in tega borjenja ne bode opustila, predno ne doseže, česar si želi. Ako se tedaj razglasuje po svetu, da je sedanji ministerski program (sedanje ministersko postopanje) pravi (korektni) izraz nepremenljive volje Njih Veličanstva in ne samo poskušnja kakega ministra, vendar mi takemu zagotavljenju ne verjamemo nikakor. Program, kterega ima naša vlada v glavi, znabiti da je popolnoma korekten; al to, kar ga nam je že pokazala, je kalna zmes starega in novega „nazaj“ in „naprej“ ob enem, in nikakor ni treba mu povdarjati njegove korektnosti. Tako imenovanega „ustavnega“ zbora se še vedno držati — akoravno se je Ogerskemu dala samostalnost in se je ono skoraj do dobrega odločilo iz avstrijske državne zaveze — to ni drugo kot „kita“, ktera se morebiti zaradi nas hranuje kot kaka svetinja (kajti privatnega veselja nikomur nočemo kratiti), — pravo pa to ni nikakor. Še manj prav pa je to, da se za ministerske poskušnje vedno na pomoč kliče cesarjevo Veličanstvo. V ustavnih vladah ni navadno in ni prav, da se v to, kar se po ministerskih nasvetih godí, vtikuje imé Njegovega Veličanstva, ktero stoji nad vso odgovornostjo. V državah ustavnih so ministri odgovorni. Saj vendar ministerstvo s tem noče meriti na to, da je mogoče, da cesar več ne bode vprašal svojih narodov o postavodajavnih zadevah, ako ministerstvu ne obveljá, prav pohleven državni zbor dobiti na Dunaj. Ako se to pripetí, tadaj se vé, da bode moralo biti vse korektno, dokler ne razruši duh življenja in napredka vseh ovir, ki ga zadržujejo in si samosvojno ne poišče oblik, ktere bodo vprihodnje veljavne za blagor avstrijskih narodov!!

Iz teh besed se vidi, da tudi pošteni nemški listi so prepričani, da boja ne bode pred konec, dokler ne doseže vsak narod tega, kar mu gré po večni pravici. Zaupno tedaj glejmo Slovani v bodočnost; sedanje stanje Avstrije mora se na bolje obrniti!

Národ in duhovščina pri volitvah.

Iz Moravskega se „Volksfreund“ piše: „Po zadnjih volitvah za deželni zbor ste na dan stopili dve prikazni, ki ste bili sicer že davno znani; al tako očitno ko zdaj se še niste prikazali. Prva je vesela, in to je lepo soglasje, v katerem sta narod in duhovščina. Ne le, da je mnogo slovanskih občin svoje duhovne pastirje izvolilo za izbiralce, ampak ni je bilo v slovanskih volitnih okrajih ne ene volitne komisije, v kateri ne bi bilo sedelo po več duhovnov. Ta dogodba menda vendar dosti jasno priča o zaupanju, ktero po pravici ima moravska duhovščina pri ljudstvu, ter je obema na čast. Ta dogodba pa tudi kaže neoskrunjeno ljudstveno pobožnost in je dokaz, da duhovščina dela po smislu vernega ljudstva; kajti le od tod izvira omenjeno trdno zaupanje.“